

Izveidots – 2004. gadā
 Platība – 444 ha
 Natura 2000 teritorija, putniem starptautiski nozīmīga vieta

Year of Establishment – 2004
 Area – 444 ha
 Natura 2000 site, internationally important bird area

Rūjas paliene

Rūja Floodplain

Rūjas upes līkloči. Foto: Edmunds Račinskis]
 Bends of the Rūja River.

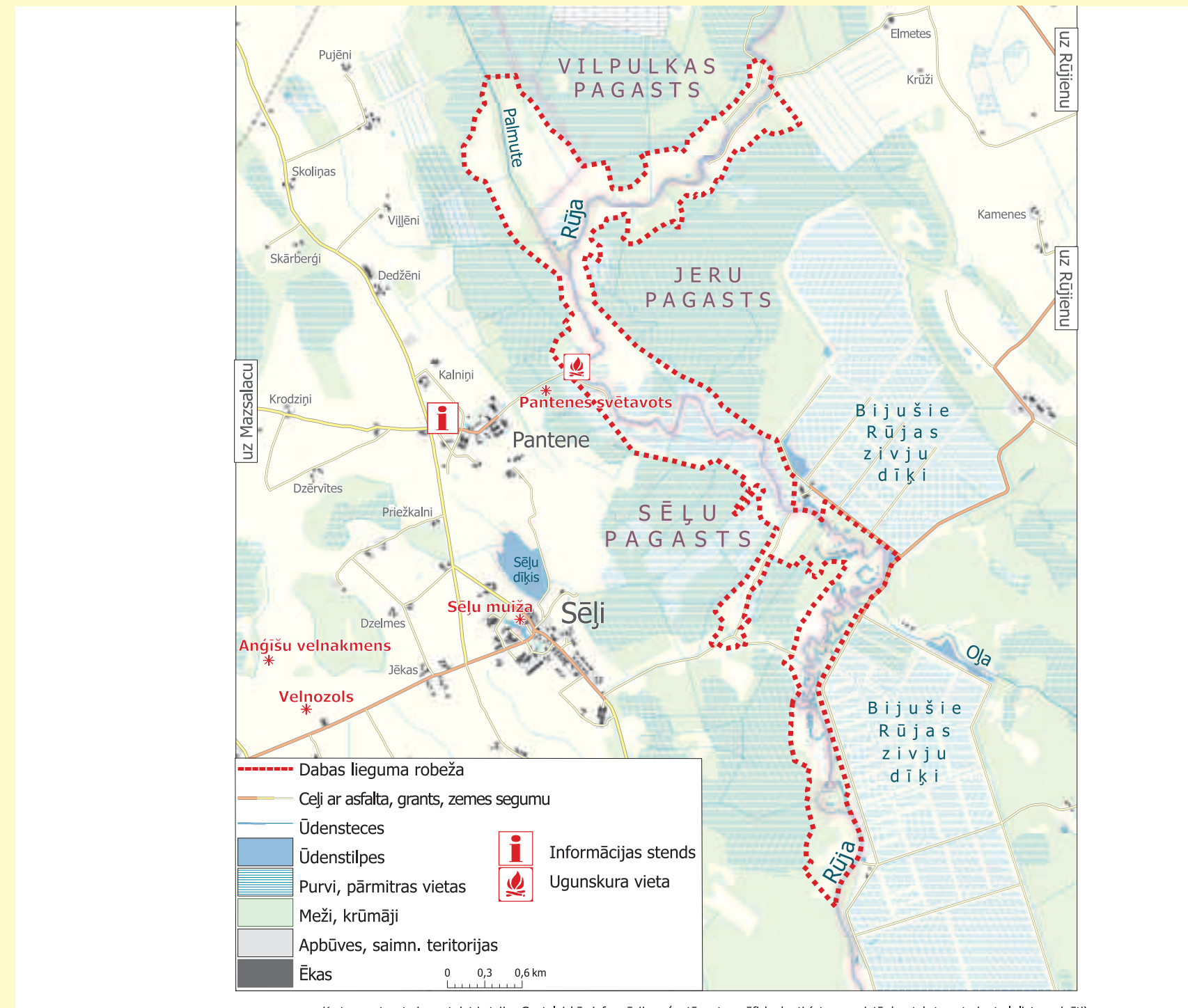
Rūjas upe un palieņu pļavas

Dabas lieguma "Rūjas paliene" izveides galvenais mērķis ir aizsargāt divas apdraudētas putnu sugas – ķikutu un griezi, kā arī saglabāt aizsargājamo biotopu – upju palieņu pļavas. Bioloģiskās daudzveidības ziņā izcilā teritorija aizņem apmēram 10 km garu un 250–500 m platu Rūjas lejteces palienes posmu Valmieras rajona Jeru, Sēļu un Vilpulkas pagastā. Liegums ietver galvenokārt slapjas, palos applūstošas un daļēji aizaugušas pļavas, kā arī krūmājus un mežus. Atklāto pļavu platība pārsniedz 300 ha, un lielākā daļa no tām ir aizsargājami pļavu biotopi. Lieguma teritorijā Rūja ar tās pietekām Oļu un Palmuti ir lēna tecējuma upe, lai arī vietām izveidojušies straujteču posmi vai akmeņu sakopojumi.

Savu nosaukumu Rūjas upe, visticamāk, ieguvusi no igauņu vārda ruhi – 'sile', 'vienkoču laiva', jo Rūja senatnē bijusi nozīmīgs Livonijas ūdensceļš, bet Rūjienas novads tolaik ietilpis igauņu Sakalas valstī.

Rūja River and Floodplain Meadows

The key objective for establishing the Rūja River Nature Reserve is conservation of two threatened bird species, the Great Snipe and the Corn Crane, and protection of the river floodplain meadow habitat. The area is exceptional in its biological diversity, and it takes up a stretch of the floodplain along the lower reaches of the Rūja River measuring about ten kilometers in length and about 200-250 meters in width. It is situated in the Jeru, Sēļu and Vilpulkas Parishes of the Valmiera District. The nature reserve mainly encompasses wet, flooding and partially overgrown meadows, and brushwood and forests. The total area of open meadows here exceeds 300ha and most of them are protected meadow habitats. Within the nature reserve, the Rūja River with its tributaries – the Oļa and Palmute Rivers – is a slow river, although it has some stretches of rapids or stone clusters. The name of the Rūja River most likely comes from the Estonian name ruhi, which means a trough or a one-oar boat. In the past, the Rūja River was an important Livonian waterway, but the Rūja Region was a part of the Estonian State of Sakala.

Dabas lieguma „Rūjas paliene” atrašanās vieta
 Location of Nature Reserve „Rūja Floodplain”

Kāpēc nepieciešams pļaut pļavas dabas liegumā?

Ikviena pļava mērenā klimata zonā ātri vien aizaug krūmiem, jo šādos klimatiskos apstākļos mežs ir ekosistēmu attīstības gala stadija. Pirms 4000 gadu zemkopji, kas ienāca Ziemeļvidzemē, sāka veidot ganības un pļavas. Līdz tam pastāvēja nelielas pļavas, kas bija tapušas savvaļas dzīvnieku, meža ugunsgrēku vai izteiktu pavasara palu ietekmē.

Vai tiešām šajās atklātajās vietās varētu slēpties lielas dabas vērtības? Dabiskās pļavas ir mājvieta ap 500 ziedaugu sugu – apmēram trešdaļai no Latvijā sastopamajām. Tajās ligzdo daudz klajumu mīlošu putnu sugu un sastopama liela kukaiņu un citu bezmugurkaulnieku daudzveidība – ap 1300 sugu. Dabas daudzveidību šajās pļavās ilgstošā laikā sekmējusi tieši ekstensīva cilvēku lauksaimnieciskā darbība.

Rūjas paliene vēsturiski vienmēr izmantota siena pļaušanai un ganišanai. 20. gadsimtā te vairākkārt veikta meliorācija, uzlabojot pļavu mehanizētas apsaimniekošanas iespējas. Taču izraktie grāvji un taisnotā upes gultne krasi samazināja palu ilgumu un apjomu. Kā liecina pētījumi, tieši meliorācija ir galvenais iemesls, kas

Why is Meadow Mowing Necessary in the Nature Reserve?

Any meadow in a temperate climate zone rapidly overgrows with shrubs as forest is the end stage of ecosystem development in these climate conditions. First farmers in North Vidzeme started establishing pastures and meadows about 4000 years ago. Until then only small meadows created by wild animals, forest fires or heavy spring flooding were found.

Could significant nature values be really hidden in these open plains? Natural meadows are a home to 500 species of flowering plants; it is about one third of all those found in Latvia. The meadows also host a large number of birds favoring open landscapes, insects and other invertebrates that amount to around 1300 species. It is the extensive agriculture activities that have fostered development of nature diversity of these meadows.

Historically, the Rūja floodplain has been used for hay making and grazing. In order to improve automated meadow management, drainage works were carried out several times in the 20th century. However, dig-

Kikuta tēviņš riesta laikā. Foto: Aivars Petriņš
 Mail Great Snipe Lekking.

Dabas vērtības

Rūjas paliene ir atzīta par starptautiskas nozīmes putnu ligzdošanas vietu. Dabas liegumā pavisam konstatētas 95 putnu sugas, no tām 24 ir īpaši aizsargājamas, piemēram, ormanītis, grieze, mazais ērglis, urālpūce un dzērve.

Rūjas palienes pļavas ir pasaulē apdraudētas putnu sugas – ķikuta – viena no lielākajām ligzdošanas vietām Latvijā. Riesta laikā novērots 20 līdz 30 ķikutu tēviņu, kas veido desmito daļu no visiem Latvijā sastopamajiem. Ikgadējie pavasara pali un paaugstinātais augsnes mitrums visas ligzdošanas sezonas garumā nodrošina lielu slieku daudzumu augsnei, ko ķikuti izmanto par pamatbarību.

Dabas liegumā novērota 231 tauriņu suga. Daudzas tauriņu sugas barojas tikai ar atsevišķu augu sugu nektāru. Piemēram, īpaši aizsargājama skāberņu zeltainītis, kas šeit sastopams lielākā skaitā, barojas tikai uz ūdeni mīlošām zirgskābenēm.

Rūjas palienei raksturīgas mitru un slapju pļavu augu sugas. Daudzu sugu klātbūtne liecina par pļavu

Nature Values

The Rūja floodplain has been noted as a bird nesting site of international importance. Overall, 95 bird species have been registered here; 24 of those are specially protected species, such as the Rails Spotted Crane, the Corn Crane, the Lesser Spotted Eagle, the Ural Owl, and the Crane.

The Rūja floodplain is one of the biggest nesting grounds in Latvia for the Great Snipe, a globally threatened bird species. Between 20 and 30 males have been observed here during lekking season, which is one tenth of all birds of this species found in Latvia. The annual spring flooding and elevated levels of soil humidity ensure that the site is rich in earthworms that are staple food for the Great Snipe.

The nature reserve hosts as many as 231 butterfly species. Many of them feed only on nectar of specific plant species. For instance, the specially protected Purple-edged Copper that is common here feeds only on broad-leaved docks that prefer wet growing conditions.

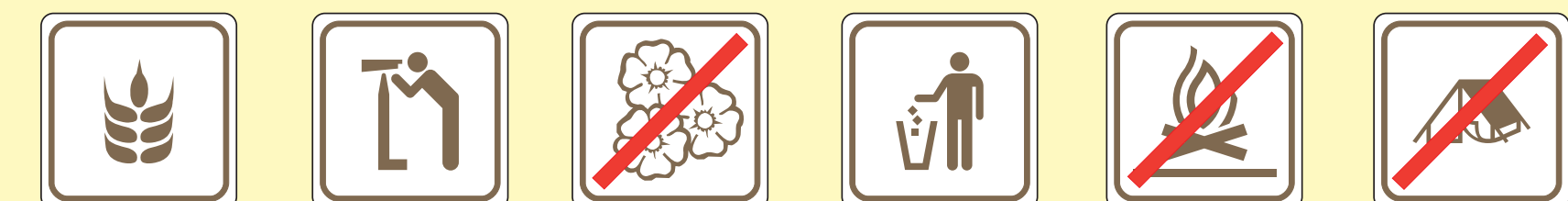
Species of semi-wet and wet meadows are typically found in the Rūja floodplain. The presence of numer-

Rūjienas tūrisma informācijas centrs /Rūjiena Tourism Information Center
 Rūjiena, Raiņa iela 3, Tālr.: +371 64263278, www.rujiena.lv

Valmieras tūrisma informācijas centrs /Valmiera Tourism Information Center
 Valmiera, Rīgas iela 10, Tālr.: +371 64207177, www.valmiera.lv

Latvijas Dabas fonds /Latvian Fund for Nature
 Raiņa bulvāris 31-6, Rīga, Tālrunis: +371 67830999, www.ldf.lv

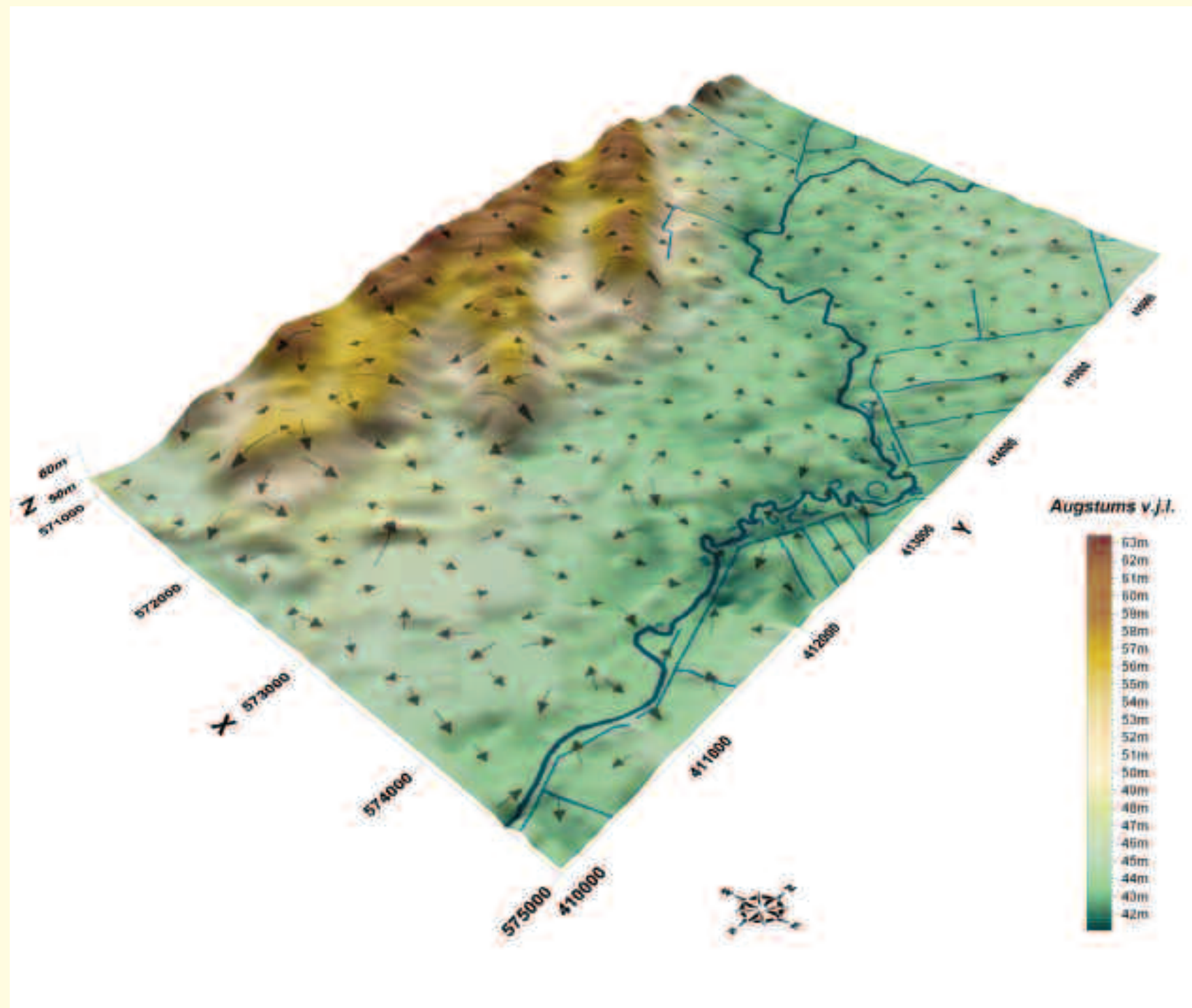

Izveidots – 2004. gadā
Platība – 444 ha
Natura 2000 teritorija, putniem starptautiski nozīmīga vieta

Year of Establishment – 2004
Area – 444 ha
Natura 2000 site, internationally important bird area

Rūjas palīene

Rūja Floodplain

Rūjas upes ielejas trīsdimensiju modelis un virsūdens noteces virzieni.
Three-dimensional model of Rūja River valley and directions of above-water runoff.

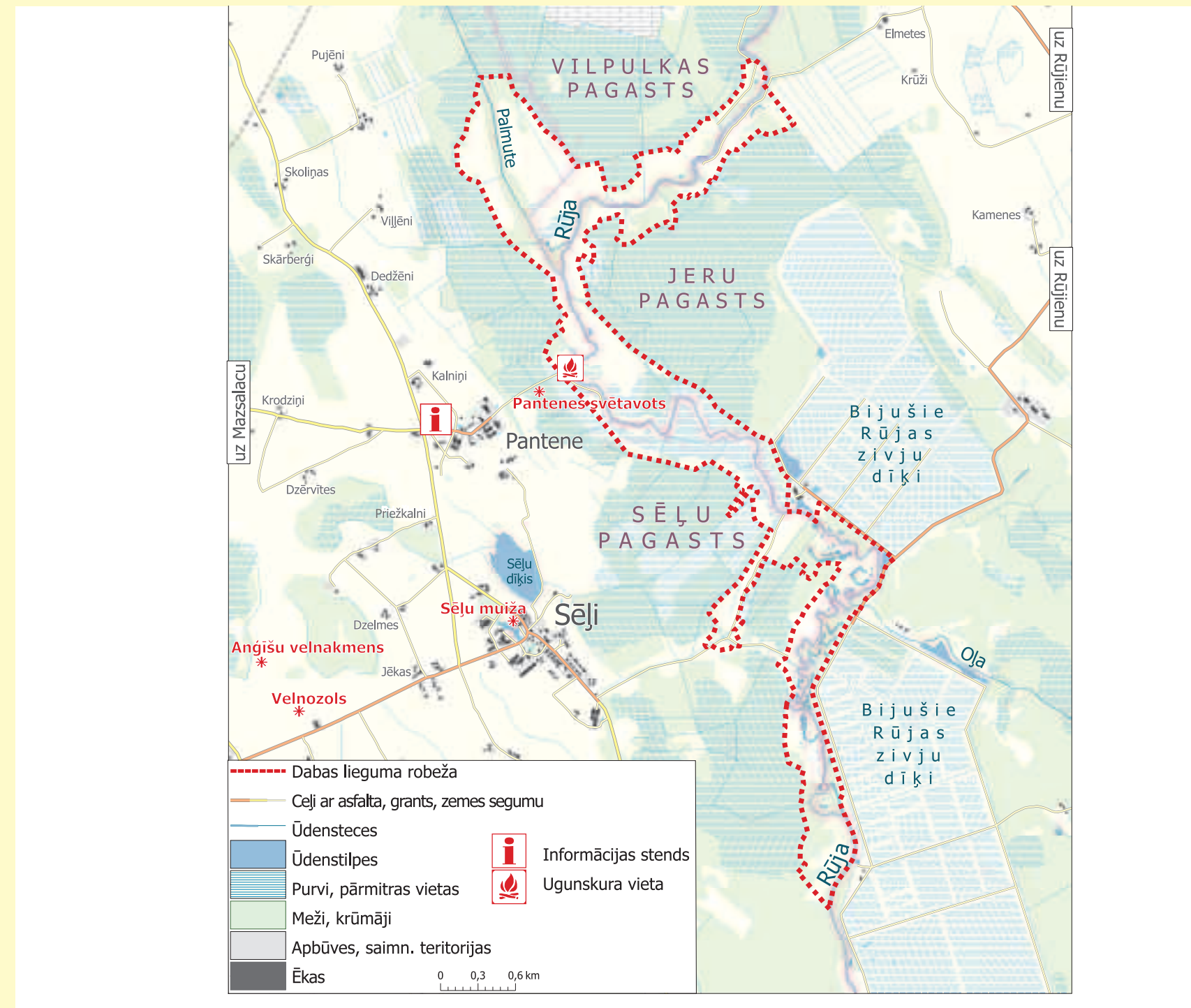
Rūjas upe un palieņu pļavas

Dabas lieguma “Rūjas palīene” izveides galvenais mērķis ir aizsargāt divas apdraudētas putnu sugas – ķīkutu un griezi, kā arī saglabāt aizsargājamo biotopu – upju palieņu pļavas. Bioloģiskās daudzveidības ziņā izcilā teritorija aizņem apmēram 10 km garu un 250–500 m platu Rūjas lejteces palienes posmu Valmieras rajona Jeru, Sēļu un Vilpulkas pagastā. Liegums ietver galvenokārt slapjas, palos applūstošas un daļēji aizaugušas pļavas, kā arī krūmājus un mežus. Atklāto pļavu platība pārsniedz 300 ha, un lielākā daļa no tām ir aizsargājami pļavu biotopi. Lieguma teritorijā Rūja ar tās pietekām Oļu un Palmuti ir lēna tecējuma upe, lai arī vietām izveidojušies straujteču posmi vai akmeņu sakopojumi.

Savu nosaukumu Rūjas upe, visticamāk, ieguvusi no igauņu vārda ruhi – ‘sile’, ‘vienkoču laiva’, jo Rūja senatnē bijusi nozīmīgs Livonijas ūdensceļš, bet Rūjienas novads tolaik ietilpa igauņu Sakalas valstī.

Rūja River and Floodplain Meadows

The key objective for establishing the Rūja River Nature Reserve is conservation of two threatened bird species, the Great Snipe and the Corn Crane, and protection of the river floodplain meadow habitat. The area is exceptional in its biological diversity, and it takes up a stretch of the floodplain along the lower reaches of the Rūja River measuring about ten kilometers in length and about 200-250 meters in width. It is situated in the Jeru, Sēļu and Vilpulkas Parishes of the Valmiera District. The nature reserve mainly encompasses wet, flooding and partially overgrown meadows, and brushwood and forests. The total area of open meadows here exceeds 300ha and most of them are protected meadow habitats. Within the nature reserve, the Rūja River with its tributaries – the Oļa and Palmute Rivers – is a slow river, although it has some stretches of rapids or stone clusters. The name of the Rūja River most likely comes from the Estonian name ruhi, which means a trough or a one-oar boat. In the past, the Rūja River was an important Livonian waterway, but the Rūja Region was a part of the Estonian State of Sakala.

Dabas un ainavu lieguma zonas „Vidusburtnieks” atrašanās vieta
Location of Nature and Landscape Protection Zone „Vidusburtnieks”

Kāpēc nepieciešams pļaut pļavas dabas liegumā?

Ikviena pļava mērenā klimata zonā ātri vien aizaug krūmiem, jo šādos klimatiskos apstākļos mežs ir ekosistēmu attīstības gala stadija.

Rūjas palīene vēsturiski vienmēr izmantota siena pļaušanai un ganišanai. 20. gadsimtā te vairākkārt veikta meliorācija, uzlabojot pļavu mehānizētas apsaimniekošanas iespējas. Taču izraktie grāvji un taisnotā upes gultne krasi samazināja pļavu ilgtumu un apjomu.

Lai retajām augu un dzīvnieku sugām nodrošinātu piemērotus dzīves apstākļus, nepieciešams izcirst krūmus, pļaut vai noganīt pļavas pēc ligzdošanas sezonas, kā arī atņemt ozolus un kadiķus. Latvijas Dabas fonda izstrādātajā teritorijas dabas aizsardzības plānā meliorācijas ietekmes novēršanai paredzēts pilnībā aizbērt atsevišķus grāvjus palieņu pļavās vai ierīkot uz tiem dambjus.

Why is Meadow Mowing Necessary in the Nature Reserve?

Any meadow in a temperate climate zone rapidly overgrows with shrubs as forest is the end stage of ecosystem development in these climate conditions.

Historically, the Rūja floodplain has been used for hay making and grazing. In order to improve automated meadow management, drainage works were carried out several times in the 20th century. However, digging of ditches and straightening of the river have dramatically decreased the amount and duration of flooding.

To provide suitable living conditions for rare plant and animal species, shrubs have to be removed, mowing has to take place after nesting season, and oaks and junipers should be cleared of undergrowth that creates shade. The management plan for the site developed by the Latvian Fund for Nature prescribes either filling some of the drainage ditches in floodplains or putting dams on them as means of preventing impacts of the past drainage activities.

Stāvlapu dzegužpirkstīte. Foto: Liene Salmiņa
Early Marsh Orchid

Dabas vērtības

Rūjas palīene ir atzīta par starptautiskas nozīmes putnu ligzdošanas vietu. Dabas liegumā pavisam konstatētas 95 putnu sugas, no tām 24 ir īpaši aizsargājamas, piemēram, ormanītis, grieze, mazais ērglis, urālpūce un dzērve.

Rūjas palienes pļavas ir pasaulē apdraudētas putnu sugas – ķīkuta – viena no lielākajām ligzdošanas vietām Latvijā. Riesta laikā novērots 20 līdz 30 ķīkutu tēviņu, kas veido desmito daļu no visiem Latvijā sastopamajiem. Ikgadējie pavasara pāli un paaugstinātais augsnes mitrums visas ligzdošanas sezonas garumā nodrošina lielu slieku daudzumu augsnei, ko ķīkuti izmanto par pamatbarību.

Dabas liegumā novērota 231 tauriņu suga. Daudzas tauriņu sugas barojas tikai ar atsevišķu augu sugu nektāru. Piemēram, īpaši aizsargājama skāberņu zeltainītis, kas šeit sastopams lielākā skaitā, barojas tikai uz ūdeni mīlošām zirgskābenēm.

Rūjas palīenei raksturīgas mitru un slapju pļavu augu sugas. Daudzu sugu klātbūtne liecina par pļavu

Nature Values

The Rūja floodplain has been noted as a bird nesting site of international importance. Overall, 95 bird species have been registered here; 24 of those are specially protected species, such as the Rails Spotted Crane, the Corn Crane, the Lesser Spotted Eagle, the Ural Owl, and the Crane.

The Rūja floodplain is one of the biggest nesting grounds in Latvia for the Great Snipe, a globally threatened bird species. Between 20 and 30 males have been observed here during lekking season, which is one tenth of all birds of this species found in Latvia. The annual spring flooding and elevated levels of soil humidity ensure that the site is rich in earthworms that are staple food for the Great Snipe.

The nature reserve hosts as many as 231 butterfly species. Many of them feed only on nectar of specific plant species. For instance, the specially protected Purple-edged Copper that is common here feeds only on broad-leaved docks that prefer wet growing conditions.

Species of semi-wet and wet meadows are typically found in the Rūja floodplain. The presence of numer-

